

Μεγαλόπνοη τραγικότητα, τραγική μεταδοτικότητα

➤ «Αντιγόνη» του Σοφοκλή από το Εθν. Θέατρο Habimah/Θέατρο Cameri, Ισραήλ

ΤΗΣ NONΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Διασκευή και σκηνοθεσία: Χάναν Σνιρ
Μετάφραση: Σιμόν Μπουζάγκλο
Σκηνικά: Ρόνι Τόρεν
Μουσική: Γιώσσι Μπεν Ναβ
Κοστούμια: Όφρα Κονφίνι
Φωτισμοί: Φελίτσε Ρος
Χορογραφία: Σάαρ Μαγκάλ
Παίζουν: Όλα Σουρ-Σελεκτάρ, Χίλα Φέλντμαν/ Λιάτ Γκλικ, Αχαρόν Άλμογκ, Γιόζεφ Κάρμον, Γιώσσι Καντζ, Σασί Σάαντ, Γίγκαλ Σάντεχ, Άλντ Ντάχαν, Άσσαφ Μπεν Σιμόν/ Όρι Σαχάρ, Γιώσσι Γράμπερ, Άλεξ Πελέγκ, Δαβίδ Γκάβις, Γιούβαλ Σνιρ, Μέρ Νταγιάν, Εϊτάν Γκρινστάιν, Ρόι Χέσσελ, Ινόν Σαπίρ.

ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ αντέγραψα από το πρόγραμμα του φετινού φεστιβάλ του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος τα ονόματα των Ισραηλινών συντελεστών της παραγωγής της «Αντιγόνης» του Σοφοκλή, για την οποία συνεργάστηκαν το Εθνικό Θέατρο Habimah και Θέατρο Cameri. Προσπαθώ μέσα από το άκουσμα των ονομάτων τους να ενεργοποιήσω στη μνήμη τον ήχο της γλώσσας ιβρίτ, που τόσο ταιριαστά «χώρεσε» το λόγο του Σοφοκλή.

Την άκουσα ως γλώσσα ικανή να μεταδώσει τα μεγάλα, να μιλήσει για τα θεία, να έχει ύψος και βάθος τραγικό.

Θα δανειστώ ένα επιχείρημα από την άλλη μου υπόσταση. Συχνά λέω στους μαθητές ότι η αξία που θα ήθελα να τους εμφυτέψω είναι η περιέργεια. Να βλέπουν μπροστά τους πόρτα κλειστή και να σπεύδουν να την ανοίξουν. Να αναρωτιούνται πάντα τι υπάρχει πίσω από τη γωνία.

Πόσο λίγοι, αλήθεια, από τους ενήλικες συμπολίτες μας, έχουν ψηλά αυτή την αξία! Πόσο λίγοι ήταν περίεργοι να δουν αρχαία τραγωδία από τους Ισραηλινούς; Όσοι ήρθαν στις δύο μόνο παραστάσεις, στην Πάφο και στο Κούριο (αλήθεια, γιατί τις καλύτερες παραστάσεις του Φεστιβάλ, αυτή και τη ρουμάνικη, δεν τις έφεραν στη Λευκωσία οι διοργανωτές;), ανταμείφθηκαν για την περιέργειά τους.

Ήταν μια παράσταση σημαντική, γεμάτη. Ο

Ο σκηνοθέτης βρήκε την κατάλληλη μορφή για την απόδοση της διαχρονικότητας του έργου, αξιοποιώντας το τελετουργικό στοιχείο και διαπερνώντας το Χρόνο μέσα από το κανάλι της βαθιάς τραγικότητας

σκηνοθέτης Χάναν Σνιρ είχε το κάθε στοιχείο της δημιουργίας του φορτωμένο με νόημα βαθύ, την κάθε κίνηση δικαιολογημένη. Δεν υπήρχαν κενά και χαλαρώσεις, από τις πιο σφικτοδεμένες παραστάσεις σ' ό,τι αφορά τη δομή και τη χρήση του χρόνου.

Ο σκηνοθέτης βρήκε την κατάλληλη μορφή για την απόδοση της διαχρονικότητας του έργου, αξιοποιώντας σοφά το τελετουργικό στοιχείο και διαπερνώντας το Χρόνο μέσα από το κανάλι της βαθιάς τραγικότητας. Ο περιορισμός του χώρου, μια μακριά τάβλα του σκηνογράφου Ρόνι Τόρεν, βοήθησε στην προβολή της κάθε υποκριτικής λεπτομέρειας από τον πραγματικά δυνατό θία-

σο.

Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλούσε ο χορός των γερόντων της Θήβας. Τέσσερις σπουδαίοι βετεράνοι ηθοποιοί, τέσσερις γέροντες του θεάτρου, ο Ααρών Άλμογκ, ο Ιωσήφ Κάρμον, ο Γιόσι Καντζ, ο Σασί Σάαντ, με μια εξαιρετική απόδοση των χορικών, διατηρώντας την προσωπικότητά τους ο καθένας και σμίγοντας τη φωνή τους σε φωνή λαού - φωνή θεού, καθόρισαν την ταυτότητα της παράστασης. Μαζί μ' έναν καταπληκτικό Τειρεσία (Γιόσι Γκράμπερ) και τον Εξάγγελο (Άλεξ Πελέγκ) έδωσαν στην παράσταση μια άλλη διάσταση. Και σκέφτηκα, πόσο σπάταλοι είμαστε στο δικό μας θεατρικό χώρο, αφήνοντας ή και καταδικάζοντας σε αδράνεια ηθοποιούς πέρα από τη γελοία γραμμή της σύνταξης.

Ο Γίγκαλ Σάντεχ, ο Κρέοντας της παράστασης των Ισραηλινών, δυνατός, στιβαρός, πρωταγωνίστησε γενναία, έβγαλε τη μορφή του άρχοντα του κράτους από το λόγο του Σοφο-

κλή, έπαιξε την απόλυτη πίστη του ήρωά του στη δική του αλήθεια και την κάθετη του πτώση. Καιρό έχει να νιώσω ως θεατής τέτοια τραγική μεταδοτικότητα.

Και η Όλα Σιουρ-Σελεκτάρ έπαιξε μια Αντιγόνη που συνειδητοποιούσε πλήρως το μέγεθος του τιμήματος των πράξεών της, μια Αντιγόνη πολύ θηλυκή στη γενναιότητά της. Και το πένθιμό της τραγούδι (συνθέτης Γιόσι Μπεν Ναβ) αποτελούσε μια από τις συναισθηματικές κορυφές της παράστασης.

Πιστεύω πως η παράσταση των Ισραηλινών κρατήθηκε μακριά από τις στείρες φορμαλιστικές αναζητήσεις, μάρτυρες των οποίων τόσο συχνά τυχαίνει να είμαστε και άντλησε τη φόρμα της από τη διαχρονικότητα του έργου και από τη δική τους εθνική ταυτότητα.

Η μεγαλόπνοη τραγικότητα, στην οποία έφτασε η υποκριτική της παράστασης, έσπρωξε το κοινό στο να ακολουθήσει το θίασο στην ανάβασή του.